

Valtuustoaloitevastaus, Eläinperäisten tuotteiden kulutuksen puolittaminen vuoteen 2030 mennessä

Kaupunginhallitus 16.12.2024 § 330

Valmistelu ja lisätiedot
toimitusjohtaja Leila Korhonen, etunimi.sukunimi@porvoo.fi

Eeva Puromies on tehnyt aloitteen eläinperäisten tuotteiden kulutuksen puolittamisesta vuoteen 2030 mennessä.

Aloitteessa esitetään seuraavaa: ”Ilmastokriisi ja luontokato ovat suurimpia uhkia ihmisten hyvinvoinnille ja ympäristölle. Porvoo HINKU-kuntana ja vuoden 2023 ilmastokuntana on ilmaissut aikeensa tavoitella hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä. Yksi merkittävimmistä kasvihuonekaasupäästöjen aiheuttajista on ruoantuotanto. Ilmastopäästöjen lisäksi ruoantuotannolla on vaikutuksia luontokatoon, eläinten hyvinvointiin sekä Itämeren ja muiden vesistöjen rehevöitymiseen. Kaikkia näitä vaikutuksia voidaan pienentää puolittamalla eläinperäisten tuotteiden osuus kaupungin julkisissa hankinnoissa. Ensimmäisenä kaupunkina Suomessa Tampere on selvittänyt kaupungin toimintojen luontojalanjäljen. Suurin luontojalanjälki on elintarvikkeilla, ja tästä luontojalanjäljestä yli 60 prosenttia syntyy eläinperäisistä tuotteista. Kasvispohjaisempi ruokavalio on parempi niin ilmastolle, eläimille, luonnolle kuin myös Itämerelle. Lisäksi kasvispainotteisempi ruokavalio edistää tutkitusti terveyttä. Helsingin yliopiston tuore tutkimus osoittaa, että suomalaiset päiväkotilapset syövät yli viisi kertaa enemmän punaista lihaa kuin olisi terveydelle ja maapallon kantokyvyille hyväksi. Korvaamalla eläinperäisiä tuotteita kotimaisilla kasviproteiinituotteilla edistetään myös kestävästä kotimaista maataloustuotantoa.”

Vastauksena aloitteeseen voidaan todeta, että huoli ilmaston ja luonnon kestävydestä on suuri myös liikelaitoksen johdossa. Kaupungin koulujen ja päiväkotien ateriapalvelujen toteutuksessa on jo useamman vuoden ajan tehty muutoksia kasvispohjaisen ruokavalion edistämiseksi. Kehitystä hidastaa se, että samalla kun pyritään toteuttamaan ilmastokestävää ruokaa pitää ottaa huomioon tarjottavien ruokien hyväksyttävyyttä asiakkaiden taholta.

Kaikki osapuolet häviävät, jos tarjotaan ruokaa, jota ei haluta syödä. Porvoon kouluissa kokeiltiin vuonna 2019 vegaaniruokan tarjoamista kaikille yhtenä päivänä viikossa, mutta tästä piti luopua, kun oppilaat eivät tulleet ruokailemaan. Kouluissa ja päiväkodeissa tarjottavan ruokailun tulisi kulkea käsi kädessä kotien ruokailun kanssa, jotta kehitys ilmastokestävään suuntaan parhaiten toteutuisi.

Huolimatta siitä, että Porvoossa toteutettu vegaaniruokakokeilu epäonnistui, on kuitenkin onnistuttu vähentämään punaisen lihan käyttöä. Ruokalistalla on yksi kasvisruokapäivä viikossa, ja neljänä päivänä viikossa kasvisruokaa on tarjolla sekaruokan vaihtoehtona. Kaikista ostetuista raaka-ainekiloista (1 845 000 kg) viimeisten 12

kuukauden ajalta eläinperäisiä raaka-aineita oli 398 000 kiloa, ja tästä määrästä maitoa ja piimää oli 196 000 kiloa. Kun jätetään huomiotta nämä lähinnä ruokajuomina käytettävät eläinperäiset raaka-aineet, on varsinaisen ruoan raaka-aineina käytetty hieman yli 10 % eläinperäisiä raaka-aineita. Tätä määrää ei voida pitää mitenkään erityisen suurena.

Nopeana johtopäätöksenä voitaisiin todeta, että vaihtamalla maito ja piimä kasvipohjaiseen ruokajuomaan saadaan saman tien puolitettua eläinperäisten raaka-aineiden käyttö. Kaksi seikkaa käytännössä estää tällaisen muutoksen tekemisen. Ensinnäkin rasvaton maito tai piimä on kouluruokasuosituksen mukainen ruokajuoma, koska se on ravitsemussisällöltään merkittävästi parempi kuin esimerkiksi kaurajuoma. Toinen tekijä on hinta.

Kestävyys ja vastuullisuus maitotuotteiden osalta on huomioitu sillä tavoin, että Porvoon kouluissa ja päiväkodeissa tarjotaan luomumaitoa. Liikelaitos sai vastaanottaa Luomu SM-palkinnon tänä syksynä oltuaan eniten luomun käyttöä lisännyt suuri julkinen ruokapalvelutoimija. Seuraavaksi luomun käyttöä lisätään niin, että hernekeiton herneet vaihdetaan luomuherneiksi. Kaiken kaikkiaan kehitystyötä ilmastokestävän ruokatuotannon parissa jatketaan, ja kasvisten käyttöä lisätään sen mukaan kuin asiakaskunta on valmis ottamaan vastaan. Kaupungin kouluruokaan viime vuosina tekemä taloudellinen panostus on vaikuttanut merkittävästi kasvisruoan maistuvuuteen koululaisille.

Liite
valtuustoaloite 14.4.2024

Apulaiskaupunginjohtaja
Kaupunginhallitus päättää antaa yllä olevan ateria- ja puhtauspalveluiden esityksen vastauksenaan Eeva Puromiehen valtuustoaloitteeseen ja lähettää vastauksen tiedoksi kaupunginvaltuustolle.

Eeva Puromies esitti Vilhemiina Eskolan kannattamana, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi.

Suoritettun äänestyksen jälkeen asian käsittelyä päätettiin jatkaa äänin 10 (Blomqvist-Valtonen Elin, Holmström Johnny, Lund Bodil, Orava Hilikka-Leena, Piirainen Marko, Servin Kevin, Söderberg Johan, Uski Nina, Valasti Matti, Wiitakorpi Jorma) –3 (Eskola Vilhelmiina, Puromies Eeva, Sigfrids Frida).

Päätös
Kaupunginhallitus päätti äänestyksen jälkeen antaa yllä olevan ateria- ja puhtauspalveluiden esityksen vastauksenaan Eeva Puromiehen valtuustoaloitteeseen ja lähettää vastauksen tiedoksi kaupunginvaltuustolle.